

Бібліотека Кропивницького
професійного ліцея сфери послуг і
торгівлі

Загадковий світ Григорія Сковороди

Григорій народився в козацькій родині, де дбали про освіту дітей: його старший брат Степан навчався в Польщі, а Григорія в 7 років віддали в початкову дяківську школу. Сьогодні таку дитину назвали б «індиго»: окрім шкільної науки малий Григорій мав багато «гуртків» — навчався музичної грамоти та гри на інструментах, був солістом у церковному хорі. До Києво-Могилянської академії вступив, коли йому було 16 років, і опанував тут 5 іноземних мов. Згодом Сковорода у своїх листах до Михайла Ковалинського дасть йому поради, як досягти успіхів у навчанні: «Вони такі: знання грецької і римської літератури, яке дається нічними заняттями, втеча від юрби і мирських справ, зневага до багатства, піст і помірність, коротше — зневажання плоті, щоб здобути дух».

Скануй QR-код за
допомогою смартфона і
читай онлайн

У Києво-Могилянській академії Григорій Сковорода навчався з перервами протягом 10 років. Проте так і не отримав диплом про вищу освіту. Річ у тім, що він найбільше цінував власну свободу і брав участь, як би ми сьогодні сказали, у багатьох проєктах. Філософські студії йому довелося перервати на кілька років, щоб співати у придворній царській хоровій капелі. Як і годиться справжньому хіпстеру, Сковорода зневажав високі титули і посади. За переказами, він зверхньо і самовпевнено відповів імператриці Катерині II, коли та запитала, чому він їй не вклонився: «Не бажав я тебе бачити, ти сама захотіла на мене подивитися. А як же ти мене роздивишся, якщо я перед тобою удвоє зігнуся?»

Скануй QR-код за
допомогою смартфона і
читай онлайн

Кар'єру педагога Сковорода розпочав у колегіумі в Переяславі — тут він викладав поетику. Але робив це за власною програмою, нехтуючи усталеними методами, тож невдовзі його звільнили. Ще в середині 18-го століття Сковорода застосовував принцип «вербальних оцінок» — ставив учням не бали, а писав короткий фідбек на кшталт «справжнє безглуздя» або «досить гострий», «зрозумілий». Попри відверті коментарі Сковороди, студенти його дуже любили та поважали. Викладаючи пізніше у Харківській колегії, Сковорода запрошував студентів до себе додому, був з ними у дружніх стосунках. У своїй педагогіці спирався на принцип природності. Казав так: «Яблуню не вчи родити яблука: вже сама природа її навчила... Учитель і лікар — не лікар і вчитель, а тільки служитель природи».

Скануй QR-код за допомогою смартфона і читай онлайн

Чи не дивно,
що один у
багатстві
бідний, а
інший у
бідності
багатий?

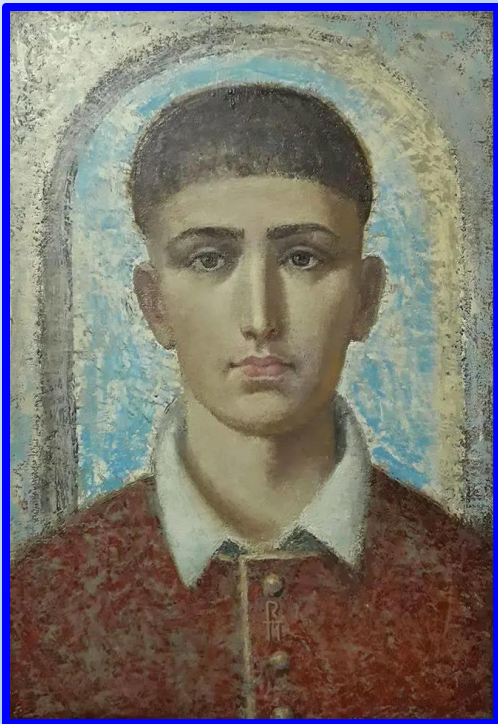
Григорій Сковорода

Сковорода найбільше відомий нам своєю філософією «сродної праці». Ця ідея була бунтівна і новаторська для його часу, адже батьки споконвіку вважали, що знають краще за дітей, який фах престижний і успішний. Філософ наполягав: слід робити в житті те, що приносить людині радість і щастя. «Цілком мертва людська душа, яка не вдалася до свого природного діла... Я безнастанно говорив це молодим, щоб випробовували свою природу. Шкода, що батьки не карбують цього на серці своїм синам. Звідси-бо й буває, що військову роту веде той, хто повинен би сидіти в оркестрі».

Скануй QR-код за допомогою
смартфона і читай онлайн

Як відомо, Григорій Сковорода мав чимало конфліктів із представниками влади й тодішніми освітніми управлінцями. Тому філософ вирішив навчати свого найкращого учня Михайла Ковалинського дистанційно. У листах до нього Сковорода дає настанови та мотивує Михайла в дусі сучасних коучів — підбадьорює, пише, що вірить у сили і талант свого учня: «Вправи через помилки ведуть нас до витонченості письма». Сковорода також спонукає Михайла мислити, а не зазубрювати науку з книжок: «Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестає учитись, хоча б зовні він і здавався бездіяльним». «Не розум із книг, а книги із розуму народилися. Хто очистив свій розум чистими роздумами про істину, той подібний до дбайливого господаря, що викопав у своєму домі джерело чистої води».

Скануй QR-код за допомогою
смартфона і читай онлайн

Григорій Сковорода свідомо вирішив не пов'язувати себе шлюбом та родинними обов'язками. Кажуть, він навіть втік з-під вінця в день свого одруження. Правда це чи ні, однак Сковорода мав дуже глибоке розуміння виховання дітей. Сучасним батькам Сковорода радить: «Є два головних батьківських обов'язки: благо родити і благо навчити». Роль батьків філософ метафорично порівнює з деревом та плодами: «Як від яблуні соки до гілок її течуть, так батьківський дух і норов переходить до дітей, аж поки ті не відійдуть і самі не вкореняться».

Скануй QR-код за допомогою смартфона
і читай онлайн

У мандрах любомудр Сковорода провів понад 20 років: зупинявся у своїх знайомих та учнів, спав по 4 години на добу, грав на сопілці, багато писав, хоч за життя не видав жодної своєї книжки. Сьогодні ми б сказали, що він досяг вершини майндфулнесу — вмів насолоджуватися кожною миттю життя. У своїх творах саме цього і вчить кожного з нас: «Шукаємо щастя по сторонах, по віках, по странах. А воно скрізь і завжди з нами, як риба у воді, так ми в ньому. Не шукай його ніде, коли не знайдеш скрізь. Воно преподібне до сонячного сіяння: відкрий тільки вхід йому в душу свою».

Скануй QR-код за допомогою смартфона та дивись відео

